



**Coimisiún na Scrúduithe Stáit**  
**State Examinations Commission**

**Leaving Certificate 2015**

**Marking Scheme**

**Estonian**

**Higher Level**

### **Note to teachers and students on the use of published marking schemes**

Marking schemes published by the State Examinations Commission are not intended to be standalone documents. They are an essential resource for examiners who receive training in the correct interpretation and application of the scheme. This training involves, among other things, marking samples of student work and discussing the marks awarded, so as to clarify the correct application of the scheme. The work of examiners is subsequently monitored by Advising Examiners to ensure consistent and accurate application of the marking scheme. This process is overseen by the Chief Examiner, usually assisted by a Chief Advising Examiner. The Chief Examiner is the final authority regarding whether or not the marking scheme has been correctly applied to any piece of candidate work.

Marking schemes are working documents. While a draft marking scheme is prepared in advance of the examination, the scheme is not finalised until examiners have applied it to candidates' work and the feedback from all examiners has been collated and considered in light of the full range of responses of candidates, the overall level of difficulty of the examination and the need to maintain consistency in standards from year to year. This published document contains the finalised scheme, as it was applied to all candidates' work.

In the case of marking schemes that include model solutions or answers, it should be noted that these are not intended to be exhaustive. Variations and alternatives may also be acceptable. Examiners must consider all answers on their merits, and will have consulted with their Advising Examiners when in doubt.

### **Future Marking Schemes**

Assumptions about future marking schemes on the basis of past schemes should be avoided. While the underlying assessment principles remain the same, the details of the marking of a particular type of question may change in the context of the contribution of that question to the overall examination in a given year. The Chief Examiner in any given year has the responsibility to determine how best to ensure the fair and accurate assessment of candidates' work and to ensure consistency in the standard of the assessment from year to year. Accordingly, aspects of the structure, detail and application of the marking scheme for a particular examination are subject to change from one year to the next without notice.

## HINDAMISJUHEND

### I. ÜLESANNE

kuni 30 punkti

Vasta küsimustele. Iga õige vastus annab 5 punkti.

Tähendusest arusaamine. Seleta lahti sõnad ja väljendid.

1. Seleta oma sõnadega lahti järgmised tekstis esinevad sõnad ja väljendid: (5 × 1)
  - a) hääbuv keel – *aeglaselt häviv, väljasurev keel*
  - b) elujõuline keel – *keel, mis on eluvõimeline, tugev, jõuline*
  - c) üdini – *täiesti, läbinisti, ülimal määral*
  - d) eksistentsiaalne hirm – *olemuslik hirm, olemasolu saatev või sellega kaasaskäiv hirm*
  - e) lõiming – *liitmine, integreerimine, ühtesulatamine*

Vasta teksti põhjal küsimusele, sõnastades loetu ümber oma sõnadega

2. Mis on peamised põhjused, mis sunnivad meid autori arvates eesti keele elujõulisust alahindama? (5)

*Autor toob peamiste põhjustena esile madalat sündimust ja ulatuslikku väljarännet Eestist, eriti noorte naiste väljarännet.*
3. Millistele tõenditele tuginedes lükkab autor ümber väite, et eesti keel on väike ja väljasurev keel? (5)

*Eesti keel kuulub autori väiteil oma arengutaseme poolest hoopis maailma paarisaja kõige arenenuma keele hulka, olles Eesti riigi ametlik riigikeel ning ka üks ELi ametlikest keeltest. Lisaks on meil eestikeelne haridussüsteem kõikidel kooliastmetel ja rikas omakeelne kultuurielu (kirjandus, teater, film jne). Keeletehnoloogia areneb samuti tõusvas joones. Autor väidab, et kui võtta hindamisel arvesse keele kõnelejate arv, siis selle näitaja poolest kuulub eesti keel hoopis maailma 400 suurima keele hulka.*

Vasta teksti põhjal küsimusele, kasutades oma sõnu ja täislauseid

4. „Paraku on väike-eestilikust mõttemallist väga keeruline vabaneda”. Miks on meil autori arvates vaja sellest mõttemallist vabaneda? (5)

*Vaatamata ilusale loodusele ja võimalusele palju omaette olla, on küsimus püsijäämises. Eesti keel ja rahvus ei ole praegusel kujul jätkusuutlikud. Jätkuvalt kahanev elanikkond, inimeste massiline lahkumine nii välismaale kui linnadesse ning sellest tulenevalt olemasoleva taristu (koolid, postkontorid, päästeteenistus jm) kokkutõmbamine ja tühjaks jäänud piirkonnad on põhjuseks, miks me peaksime sellest mõttemallist vabanema. Me ei saa endale lubada mõtlemist, et on olemas õiged ja vähemõiged eestlased ega enda hulgast välja arvama inimesi ainuüksi nende päritolu, vähema keeleoskuse ja erineva kultuuritausta pärast. Poliitilised sündmused maailmas ei võimalda kahjuks meie ohutundel ja hirmul kaduda, kuid autori arvates peaksime siiski üritama olla oma suhtumises paindlikum ja mõistvam.*

5. „Kõik see kokku võimaldaks lahendada või vähemalt pehmenada mitut eestluse jaoks elulist probleemi – demograafiat, lõimingut, regionaalarengut ja julgeolekut”. Kas nõustud või mitte, et autori pakutud variandid lahendavad nimetatud probleemid? Põhjenda oma arvamust. (5)

*Nt. Arvan, et jah. Väliseesti kogukondade mitmekülgne toetamine aitab sealsetel eestlastel luua või leida side Eestiga või siis seda tugevdada – parandada/süvendada oma eesti keele oskust, saada osa Eesti kultuurist ja säilitada eesti meelsust. Samuti on see oluline demograafilisest aspektist – kui kõik välismaal segaperedes sündinud eesti lapsed sooviksid end pidada eestlasteks, oleks see kahtlemata leevenduseks iibeprobleemidele. Kirjeldatud meetmed Väike-Eesti kasvatamiseks ja kodueesti elu-olu parandamiseks aitaksid kindlasti kaasa regionaalarengule. Inimeste rändamine linnadesse või lahkumine välismaale on praegu väga aktuaalne probleem – piirkonnad jäävad tühjaks, infrastruktuur kas sureb välja või koondub keskustesse. Inimeste meelitamine tagasi kodumaale ja Eesti vähemasustatud piirkondadesse pöörduma muutub aina keerulisemaks – kokku on tõmmatud nii töökohti kui ka palju eluks vajalikke teenuseid (koolid, kauplused, postkontorid, arstipunktid jne).*

*Nt. Arvan, et nimetatud sammud palju ei aita. Väliseesti kogukondade toetamisele vaatamata ei identifitseeri juba välismaal sündinud põlvkond end eestlastena. Kuna Eestis ei ole lubatud topeltkodakondsus, valivad paljud tulevikuks tõenäoliselt Eestit mittepuudutava suuna. Nii et suurt leevendust rahvastikukasvu küsimustele loota pole. Meetmed kodueesti kasvatamiseks töötaksid osaliselt – nt kutselise armee loomine aitaks kindlasti kaasa riigi julgeolekule ja toetaks ka omal moel lõimumist, ent pole kindel, kas sõjalised missioonid ja kohalolek maailma sõjakolletes on selleks sobivaim lahendus.*

6. „Ent Väike-Eesti kõrval on olemas ka Suur-Eesti.” Selgita teksti põhjal, mida peetakse silmas mõistega „Suur-Eesti”. (5)

*Suur-Eesti tähistab siin tekstis kõiki kas ajutiselt, pikemalt või päriselt välismaal elavaid eestlasi sõltumata nende eesti keele oskusest, nahavärvist, segapäritolust, kodakondsusest, kultuuritaustast ning eesti meelsuse olemasolust.*

## **II ja III ülesande hindamisel arvestatakse järgmisi kriteeriume:**

1. Teemast arusaamine ja sisu: teema on kandidaadi jaoks mõistetav ning ta on võimeline antud teemal mõtteid esitama – 30%
2. Teksti ülesehitus: kandidaadi lausestus on asjakohane, struktureeritud ja eesmärgipärane – 30%
3. Sõnavara ja stiil: kandidaadi keelekasutus on pädev oma mõtete selgeks ja ladusaks esitamiseks – 30%
4. Õigekiri: õigekeelsus ja interpunktsioon – 10%

## II. ÜLESANNE

kuni 30 punkti

Umbes 100sõnaline ladus kommentaar, tõestamaks teksti sisust arusaamist.

*Näiteks:*

*Libeprobleemid – madal sündimus ja kõrge suremus, rahvastiku vananemine ja eluea pikenemine, naiste emantsipatsioon, suur lahutuste arv, inimeste toimetulek ja vaesus, paljulapselised pered ja riigi perepoliitika; ühiskonna turvalisus, inimeste väärtushinnangud ning identiteeditunne.*

*Keel identiteedi osana ja rolli rahvuse püsijäämisel: huvi õppida keelt, mida räägib vaid alla miljoni kõneleja. Emakeele- ja kirjandustundide arv koolides, grammatika õpetamise osakaal, õigekirjaoskus, SMS-põlvkond*

*Üleilmne inglise keele pealetung – internet, massimeedia, popkultuur, arvutimängud, raamatud jne. Võõrkeelte õppimise vajalikkus*

*Inimeste lahkumine välismaale ja sulandumine uude ühiskonda, järgmiste põlvkondade tahe ja võimalused emakeele oskust ja identiteeti edasi kanda*

*Meie tööturg tulevikus, sisserändavad võõrtöölised; eesti keele õppimise atraktiivsus ja sisserännanute motivatsioon rääkida eesti keelt*

*Jne*

## III. ÜLESANNE

kuni 40 punkti

Vähemalt 300sõnaline sidus teemakohane kirjand läbimõeldud sisu, selge ülesehituse ning sorava lausestusega.

- 1) Kas rahvuslik identiteet rikastab meie kultuurielu või muudab selle vaesemaks?
- 2) Rikkaim on see, kes on rahul vähesega. (Sokrates)



